

Yubileylər, xatirələr

SƏNUBƏR İSMAYILOVA
Bakı Dövlət Universitetinin dosenti
sanubarismayilova@bsu.edu.az

**PROFESSOR ƏSMƏD MUXTAROVANIN TİMSALINDA
AZƏRBAYCAN QADINI**
(Əsməd xanıma ithaf)

DOI: <https://doi.org/10.36719/2708-065X/104/210-212>

Ülvilik, zəriflik və gözəllik rəmzi olan Qadın adını bəşəriyyət həmişə uca tutmuşdur. Həyatı qadınsız təsəvvür etmək kainatı günəşsiz təsəvvür etmək kimi çətindir.

Çox qədim dövrlərdən Azərbaycanda Qadına-Anaya böyük ehtiram və dərin hörmət bəslənmiş, Vətənə övlad yetişdirən Ana həmişə müqəddəs olmuş, namus, qeyrət və sədaqət rəmzi sayılmışdır:

Qadın gözəl eşqi yaradan mələk,
Bu adın qüdrəti kainat qurar.
Qadın həm həyatdır, hər sevgi demək,
Dünyanın nəbzi də qadınla vurur!

Azərbaycan qadını dünyaya bəşəriyyətin mədəni fikir xəzinəsinin incilərini yaradan, elmimizi və xalqımızı dünyaya tanıdan dahi şəxsiyyətlər, görkəmli elm və sənət adamları, alimlər və siyasi xadimlər bəxş etmişdir. Azərbaycanda elm sahəsində nüfuzu olan qadınların çoxu elmi-tədqiqat bölmələrində, bəziləri ali təhsil müəssisələrində çalışır. Təhsilli qadın - təhsilli ailə, təhsilli cəmiyyət deməkdir. Elm və təhsil sahəsində də qadınlarımız adlarını tarixə yazmağa biliblər.

Belə qadınlarımızdan biri də elmin zirvəsinə öz gərgin əməyi ilə ucalan gözəl qadın, gözəl insan professor Əsməd xanım Muxtarovadır. Əsməd xanım 1990-cı illərdən həyata keçirilməsinə başlanmış Türk dünyası daxili integrasiya proseslərinin, o cümlədən ortaq türk tarixinin tədqiqi, tədrisi və təbliğinin fəal iştirakçılarından biri olmaqla həm respublikamızın, həm universitetimizin, həm də Tarix fakültəsinin tarixində xüsusi yeri tutmaqdadır. Uzun illərdir ki, Əsməd xanım Tarix fakültəsinin “Türk xalqları tarixi” kafedrasının müdiri vəzifəsində çalışır və kafedranın bütün əməkdaşları arasında böyük hörmətə malikdir. Tədris etdiyi “Türk xalqlarının qədim dövr və orta əsrlər tarixi”, “Türk xalqlarının dövlətçilik tarixi”, “Qafqaza türk axınları” fənləri tələbələr tərəfindən böyük maraqla mənimsənilir.

Əsməd xanımın əvəzsiz xidmətlərindən biri də, 1997-ci ildən nəşrinə başlanmış, bu günə qədər 104-cü sayı nəşrə hazırlanan “Tarix və onun problemləri” nəzəri, elmi, metodik jurnalın təsisçisi və baş redaktoru olmasıdır. Jurnalın səhifələrində Azərbaycan alimləri ilə bərabər, eyni zamanda xarici ölkə müəlliflərinin də araşdırmalarına yer ayrılır. Jurnal vasitəsilə ilə həmçinin Sankt-Peterburqun Azərbaycan diasporası ilə, Moskva Dövlət Universiteti ilə, Daşkənd Dövlət Universiteti ilə, Türkiyə, İsrail, İran, Almaniya ilə əlaqələr yaradılmışdır.

Türk xalqlarının qədim dövr və orta əsrlər tarixinə dair mübahisəli problemlərin mövcud olduğu şəraitdə professor Əsməd Muxtarova tərəfindən yazılmış “Türk xalqlarının tarixi (qədim dövr və orta əsrlər)” dərslisi (Bakı, 1999) “Türk xalqlarının tarixi” fənni sahəsində ilk təşəbbüs olaraq, müəllifin yüksək elmi səriştə və araşdırma bacarığına malik olmasını göstərir. “Türk xalqlarının tarixi” fənninin tədrisi üçün bu dərslik tələbələrimiz üçün qiymətli vəsaitdir.

Onlarla gənc alimin yetişdirilməsi sahəsində gərgin əməyinin bəhrələri ilə ucalan Əsməd xanım tarix elminə, o cümlədən elm tarixinə önəmli töhfələr vermiş, özünəməxsus böyük bir məktəb yaratmışdır. Əsməd xanımın elmi rəhbəri və elmi məsləhətçisi olduğu doktorantlar hazırda Bakı Dövlət Universiteti başda olmaqla, respublikanın bir çox ali məktəblərində, həmçinin rəsmi dövlət qurumlarında çalışmaqdadırlar.

Bəli, Qadın ona dəyər verildikcə, onu sevdikcə güclənir, özünə güvən qazanır, göstərilən etimadın, etibarın, qoyulan hörmətin, verilən sevginin birə yüzünü, minini qaytarır cəmiyyətə. Əsməd xanımın fəaliyyətinə verilən qiymət onun təltiflərində aydın şəkildə öz əksini tapır. Elm və təhsilin inkişafında, gələcək tarixçi alimlərin yetişdirilməsi sahəsində fəaliyyəti və uğurlarına görə Əsməd xanım:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 25 noyabr tarixli sərəncamı ilə III dərəcəli “Əmək ordeni”;

Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin 2019-cu il 25 noyabr tarixli əmri ilə “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” yubiley medalı;

Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi medalı;

MDB məkanında türk xalqları tarixinə aid yazılmış ilk tədqiqat olan “Türk xalqlarının tarixi (qədim dövr və orta əsrlər)” dərslisinə görə “Xatun” jurnalının redaksiya heyətinin və “Xatun” Ədəbi Məclisinin təşkilat komitəsinin qərarı ilə “Sara Xatun” adına fəxri diplom;

Avropa nəşr Mətbu evinin qızıl medalı və “Ən yaxşı vətənpərvər tədqiqatçı alim” diplomu və bir çox digər fəxri fərman və təşəkkürnamələrlə təltif edilmişdir.

Əsməd xanım haqqında saatlarla danışmaq olar, lakin bütün bunlar onsuz da hamıya məlum olan həqiqətlərin bir daha təkrarı olacaq. Mən həm öz adımdan, həm də kafedra əməkdaşları adından Əsməd xanımı növbəti yubileyi münasibətilə ürəkdən təbrik edir, ona -adını Universitetimizin tarixinə yazan, minlərlə tələbələrin, magistrantların, gənc alimlərin qəlbində özünə məhəbbət qazandıran bu səmimi insana, gözəl qadına- həyatın ən qiymətli neməti olan can sağlığı, uzun ömür, xoşbəxt günlər arzu edirəm! Qoy bu gözəl gün günəş işığı və sevinclə dolu rahat həyatın başlanğıcı olsun!

“Tarix və onun problemləri” jurnalının Redaksiya heyəti adından jurnalın təsisçisi və Baş redaktoru, Bakı Dövlət Universiteti Türk xalqları tarixi kafedrasının müdiri, tarix elmləri doktoru, professor Əsməd xanım Muxtarovanı növbəti yubileyi münasibətilə təbrik edir, ona fakültəmiz, universitetimiz və dövlətimiz naminə sonrakı fəaliyyətində uğurlar arzulayırıq!
